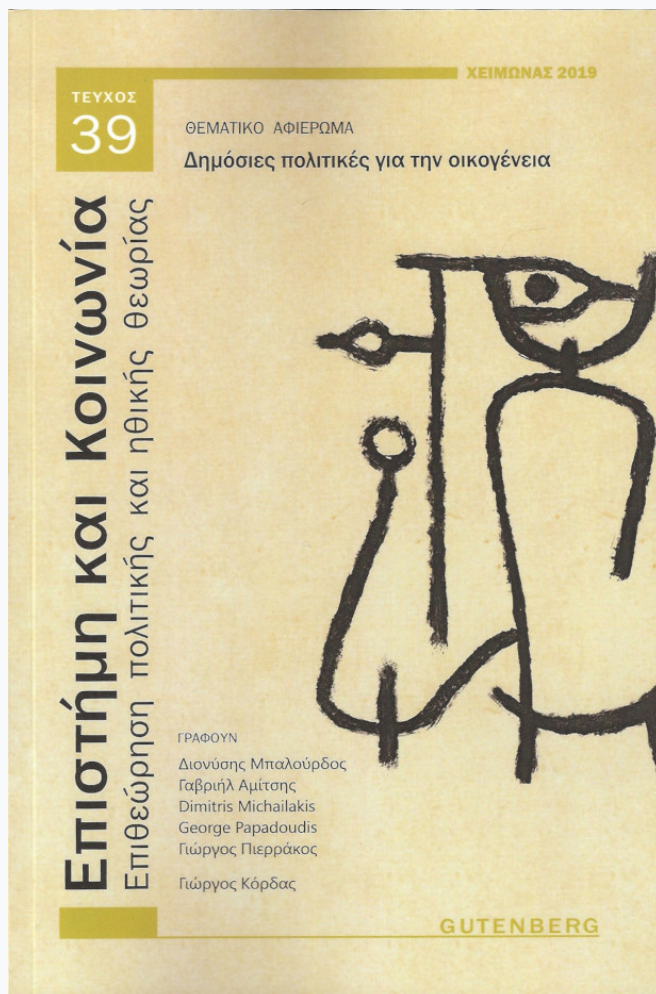

Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας

Τόμ. 39 (2019)

Δημόσιες πολιτικές για την οικογένεια

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ - ΤΕΥΧΟΣ 39

Διονύσης Μπαλούρδος

doi: [10.12681/sas.22335](https://doi.org/10.12681/sas.22335)

Copyright © 2020, Διονύσης Μπαλούρδος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μπαλούρδος Δ. (2019). ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ - ΤΕΥΧΟΣ 39. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 39, 3–5. <https://doi.org/10.12681/sas.22335>

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΑΝΑ ΧΕΙΡΑΣ ΤΕΥΧΟΣ του περιοδικού *Επιστήμη και Κοινωνία* αποτελεί αφιέρωμα στις δημόσιες πολιτικές για την οικογένεια με αναφορές στο δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Το άρθρο του Διονύση Παλούρδου ‘Έλλειμμα γεννήσεων και πολιτικές για την οικογένεια στην Ελλάδα: μία πρώτη προσέγγιση’ εστιάζει στη γονιμότητα και σε πολιτικές για την οικογένεια οι οποίες πιθανώς επηρεάζουν την εξέλιξή της. Αρχικά περιγράφονται οι κυρίαρχες θεωρήσεις, όπως η οικονομική θεωρία της γονιμότητας, η Δεύτερη Δημογραφική Μετάβαση, καθώς και οι πιο σύγχρονες προσεγγίσεις των McDonald και Esping-Andersen. Μετά την περιγραφή των κυρίαρχων τάσεων και τη διαπίστωση της μακροχρόνιας πτωτικής εξέλιξης της γονιμότητας, η μελέτη καταλήγει στο ότι η Ελλάδα χρειάζεται πολιτικές που στοχεύουν στη δημογραφική ανανέωση με περιορισμό του κόστους απόκτησης παιδιών για τους γονείς και κυρίως του υψηλού κόστους ευκαιρίας που επιβαρύνει τις γυναίκες. Οι πολιτικές που σχεδιάζονται, επομένως, πρέπει να επικεντρώνονται στην ισότητα φύλων και στην εναρμόνιση οικογενειακής και εργασιακής ζωής.

Το άρθρο του Γαβριήλ Αμίτση ‘Η θεσμική προστασία της οικογένειας στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας’ επιχειρεί μια συστηματική επισκόπηση του υφιστάμενου μοντέλου του ελληνικού συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας και προσεγγίζει κριτικά τους βασικούς μηχανισμούς κάλυψης των ασφαλιστικών κινδύνων και προνοιακών αναγκών που συνδέονται με

την οικογένεια (μητρότητα και ανατροφή των εξαρτώμενων τέκνων). Με αναφορά στα οικογενειακά επιδόματα και τα επιδόματα μητρότητας, διερευνάται η επίδραση των σχετικών θεσμικών μεταρρυθμίσεων της δεκαετίας του 2010 στην εξυπηρέτηση θεμελιωδών αρχών του κοινωνικού κράτους.

Ο Dimitris Michailakis στο άρθρο του ‘Swedish family policy – facts and prospects’ αναφέρεται στην περίπτωση της Σουηδίας η οποία από το 1970 και μετά έχει αναπτύξει αρκετές θεμελιώδεις κοινωνικές και προνοιακές πολιτικές που συνέβαλαν καθοριστικά στην ενθάρρυνση της ισότητας. Η οικογενειακή πολιτική της χώρας βασίζεται στο μοντέλο δύο εργαζομένων-διπλής σταδιοδρομίας και υποστηρίζει ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όσον αφορά την οικογένεια και την αγορά εργασίας και για τους δύο συντρόφους. Η Σουηδία ήταν η πρώτη χώρα που θεμελίωσε την πολιτική της αμειβόμενης γονικής άδειας και για τους πατέρες. Η γενναιοδωρία του συστήματος που αφορά τη γονική άδεια και τις δυνατότητες εργασιακής ευελιξίας συμβαδίζει με ένα σχετικά χαμηλό μισθολογικό χάσμα μεταξύ φύλων και την παροχή υπηρεσιών παιδικής μέριμνας υψηλού επιπέδου και οικονομικά προσιτές για όλους. Είναι η χώρα στην οποία οι πολιτικές που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται ευνοούν τη γονιμότητα.

Στο άρθρο του ‘Ageing population in Europe: The individual, the family and the welfare state’ ο George Papadoudis παρουσιάζει μια σειρά προκλήσεων για την κοινωνική πολιτική, οι οποίες πηγάζουν από την πληθυσμιακή γήρανση και τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες. Περιγράφει πώς το κοινωνικό κράτος στην Ευρώπη συνεχίζει να αντιμετωπίζει το συνολικό κόστος της γήρανσης μη λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές διαφοροποιήσεις των αναγκών ανάμεσα στους ηλικιωμένους καθώς και το υφιστάμενο επίπεδο των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων. Η ανάλυσή του με βάση εμπειρικά δεδομένα παρέχει εναλλακτικές ερμηνείες για την εξέλιξη της γήρανσης προτείνοντας μια ψύχραιμη απομάκρυνση από μονόπλευρες εξηγήσεις, που επικεντρώνονται αποκλειστικά στους αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς και τους τυπικούς δείκτες εξάρτησης.

Το άρθρο του Γιώργου Πιερράκου ‘Αντιμετώπιση του φαινομένου της χαμηλής γεννητικότητας και ενίσχυση της οικο-

γένειας στην Ελλάδα' αναφέρεται στις πρόσφατες δημογραφικές εξελίξεις στην Ελλάδα, τις οποίες διασυνδέει με αντίστοιχες εξελίξεις στο οικονομικό περιβάλλον και το ΑΕΠ της χώρας καθώς και με το αρνητικό κλίμα στην αγορά εργασίας (υψηλοί δείκτες ανεργίας). Προσλαμβάνει το κόστος ανατροφής και φροντίδας των παιδιών και τις αβεβαιότητες στην απασχόληση ως παράγοντες που μεταξύ άλλων επηρεάζουν και καθυστερούν την έναρξη της τεκνοποίησης. Θεωρεί ότι για την ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ολοκληρωμένων πολιτικών στήριξης της οικογένειας σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο και δημιουργία προϋποθέσεων θετικής γονικής μέριμνας. Προτείνει τη δημιουργία ενός Υπουργείου οικογένειας και ενός ενιαίου νομοθετικού πλαισίου οικογενειακής πολιτικής, τα οποία συνδυαστικά με τη δημιουργία Γραφείου Δημογραφικής Πολιτικής στη Βουλή των Ελλήνων θα αποτελούν τα συστατικά για την παρακολούθηση των δημογραφικών φαινομένων με σημαντική συμβολή στον κοινωνικό διάλογο ενίσχυσης των οικογενειών, σε εθνικό επίπεδο.

Στο τεύχος περιλαμβάνεται ένα βιβλιογραφικό δοκίμιο ('Τα διαφορετικά πρόσωπα του λαϊκισμού στη Δύση') και βιβλιοκριτικές από την ελληνική και τη διεθνή βιβλιοπαραγωγή.

Διονύσης Μπαλούρδος
Επιμελητής θεματικού αφιερώματος